

KURUMSALLAŞMADA YENİ BİR YAKLAŞIM: OTİZM VE MÜZİK TOPLULUĞU

Prof. Dr. Uğur TÜRKMEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı

Özet: Üniversitelerden üç önemli alanda çalışmalar yapması beklenir. Nitelikli eğitim vermek, bilimsel araştırma ve yayınlar yapmak, topluma katkı sağlayıcı etkinlikleri gerçekleştirmek. Bununla birlikte; özellikle topluma katkı sağlayıcı çalışmaların istenilen nitelikte ve düzeyde olmadığı da yaygın bir görüş olarak dile getirilmektedir.

Müzik bilim insanları birçok vakıf ve dernekte çalışmalar gerçekleştirmektedirler. Akademide, sadece yayın ve konser değil, sosyal etkisi olan çalışmalarında daha çok yer edinmesi gerektiği düşüncesinden hareketle bir araya gelen ilgili ve yetkili kişilerden oluşan Otizm ve Müzik Topluluğu bu çalışmanın merkezinde yer almaktadır. Topluluk, vakıf veya dernek çatısı altında değil, gönüllük esasına dayalı olarak resmi olmayan bir yapıda kurulmuştur. Bununla birlikte dikkatlice incelendiğinde içindeki tüm dinamiklerin ve yapılanmasının son derece açık, erişilebilir, şeffaf, rol model olabilecek yapıda olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada, Otizm ve Müzik Topluluğu kurumsallaşma temelli incelenecektir. Çalışmanın, amatör ve profesyonel müzik eğitimi ilgilendirdiği, farklı öğrenenler, gönüllük, kurumsallaşma ve müzik eğitimi konularında çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

Araştırmacının da topluluk üyesi olması nedeniyle otoetnografik bir özellik taşıyan nitel ve betimsel çalışmada, içerik analizi tekniği de kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, kurumsallaşma, gönüllülük

Abstract: Universities are expected to carry out studies in three important areas. These include providing quality education,

conducting scientific research and publications, and carrying out activities that contribute to society. However, it is a common opinion that studies that contribute to society are not of the desired quality and level.

Music scientists carry out studies in many foundations and associations. The Autism and Music Community, which consists of interested and authorized people who come together with the idea that the academy should gain more space not only in broadcasts and concerts but also in studies that have a social impact, is at the centre of this study. The community was established in an informal structure on a voluntary basis, not under the roof of a foundation or association. However, when examined carefully, it is thought that all the dynamics and structuring within it are extremely clear, accessible, transparent and can be a role model.

In the study, Autism and Music Community will be examined based on institutionalization. It is thought that the study concerns amateur and professional music education and will be a source of studies on different learners, volunteering, institutionalization and music education.

Content analysis technique will also be used in the qualitative and descriptive study, which has an autoethnographic feature since the researcher is also a community member.

Keywords: Autism, institutionalization, volunteering

GİRİŞ

Üniversitelerden üç önemli alanda çalışmalar yapması beklenir. Nitelikli eğitim vermek, bilimsel araştırma ve yayınlar yapmak, topluma katkı sağlayıcı etkinlikleri gerçekleştirmek. Mesleki müzik eğitimi veren okullar daha çok nitelikli eğitime ve bilimsel çalışmalara odaklanmakta, diğer amaç üzerinde yeterince durmamaktadır.

Oysa farklı öğrenenlerin en önemli yetenekleri arasında müzik olduğu ilgili herkes tarafından bilinmekte ve dile getirilmektedir. Toplum söz konusu olduğunda kültür, sanat ve müziğe ilgi duyan birçok vakıf ve dernek olduğu görülür. Birçok vakıf ve dernek festival, şenlik, konser, dinleti gibi etkinlikler üzerinde yoğunlaşmakta ve maalesef, farklı öğrenen bireyler ve müzik konularında çalışmalar yapmamaktadırlar.

Bu eksiklik doğrultusunda kurulan “Otizm ve Müzik Topluluğu” bu çalışmanın merkezinde yer almaktadır. Topluluk, vakıf veya dernek çatısı altında değil, gönüllük esasına dayalı olarak resmi olmayan bir yapıda kurulmuştur. Bununla birlikte dikkatlice incelendiğinde içindeki tüm dinamiklerin ve yapılanmasının son derece açık, erişilebilir, şeffaf, rol model olabilecek yapıda olduğu düşünülmektedir.

ÇALIŞMADA METODOLOJİ

Araştırmacının da topluluk üyesi ve kurucusu olması nedeniyle otonografik bir özellik taşıyan nitel ve betimsel çalışmada, içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu

2021 yılında müzik eğitimcisi Uğur Türkmen tarafından kuruldu. Müziğe yetenekli otizimli çocukları mesleki müzik eğitimi veren okullarda okuyan yedi aile kurucu üyeler olarak belirlendi. İlk Toplantı ise 8-10 Temmuz 2021 tarihleri arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleşti.

İlk toplantıda üç önemli konu üzerinde duruldu. Topluluğun amacı, kurumsal kimliği ve yönetim sistemi.

Topluluk kamuoyuna duyurulduktan sonra çok büyük bir ilgi gördü ve ülke genelinde kurulan telefon grubuna katılma isteği geldi. Resmi bir üyelik olmamasına rağmen çok büyük bir talebin olması oldukça şaşırtıcı bir gelişme olarak görüldü.

Bazı temel ilkeler toplulukça benimsendi: Etkinliklerden gelir elde edilmemesi, ticari bir kaygı ve beklenti içinde olunmaması, bilgi ve tecrübe eksikliklerinin her geçen yıl tamamlanabileceği bilincinde olunması, proje ve üretim odaklı işler yapılması, sürdürülebilir, gelişim ve değişime açık, gönüllülük esasına dayanan bir anlayışın hâkim olması, tüm paydaşların sistem içerisinde aktif olarak yer alması, popüler kültür unsuru olmadan yola devam edilmesi bu ilkelerden bazılarıdır.

Süreç içerisinde topluluğun “rehberlik edebilme” temelli felsefesi daha da benimsenmeye başladı.

Topluluğun amaçlarının ulaşılabilir olmasına gayret edildi.

Müziğe yetenekli otizimli bireyleri keşfetmek,

Müziğe yetenekli otizmli bireylerin profesyonel müzik eğitime yönlendirmek, Amatör veya profesyonel müzik eğitimi alan otizmli bireylerin farklı eğitimcilerin bakış açılarını bilmesini sağlamak,

Otizm ve müzik odaklı eğitimcilerin yetişmesine yardımcı olmak,

Otizm ve müzik odaklı gönüldaşların yetişmesine yardımcı olmak,

Mesleki müzik eğitimi veren kurumların ilgisini ve dikkatini otizm ve müzik konusuna çekebilmek,

Bilimin farklı disiplinleri ile otizm ve müzik konusunu buluşturabilmek bu amaçlardan bazılarıdır.

Otizm ve müzik konusuna duyarlı, doğrudan veya dolaylı ilgili; eğitimci, öğrenci, aile, gönüldaş, kişi kurum ve kuruluşlar topluluğa ve yaz okuluna başvuru yapabilmekte.

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu Yönetim Organizasyonu

Bu bölüm topluluğun web sitesinden alınmıştır. <http://otizmuzikokulu.com> Onur Kurulu

Otizm ve Müzik Yaz Okulu'na maddi ve manevi desteği olanlardan oluşur.

Yürütme Kurulu

Yaz Okulu en üst yürütme organıdır. Bilim Kurulu Başkanını belirler. Bilim kuruluna üye önerebilir. Yaz Okulu tarihi, içeriği ile Yaz Okulu kapsamındaki tüm organizasyonlar hakkında öneri ve eleştirileri değerlendirerek nihai kararı verir. Bilim kurulu başkanı ve düzenleme kurulu başkanının yapacakları işlerde kendilerine yardımcı olabilir. Bilim kuruluna üye önerebilir. Sürecin tüm kriterlere uygunluğunu kontrol ederek Yaz Okulu'nun bilimsel/sanatsal ilkelere uygunluğunu sağlar. Düzenleme kurulu başkanı doğal üyedir ve kurulun tüm toplantılarına katılır.

Düzenleme Kurulu Başkanı

Yaz Okulu'nun tüm bileşen ve süreçlerinden sorumludur. Başkanı olduğu Yaz Okulu başta olmak üzere sorumlu olduğu Yaz Okulu bileşenlerinin sağlıklı çalışmasını sağlar. Tüm toplantılara düzenli olarak katılır. Yürütme kurulunun önerisi ile her yıl belirlenir. Edindiği tecrübe ve deneyime bağlı olarak; Otizm ve Müzik Yaz Okulu faaliyetlerine (konser,

konferans, seminer, panel, çalıştay, atölye çalışması, davetli konuşmacı vb. önerilerde) bulunabilir.

Bilim Kurulu Başkanı

Akademik işleyişten sorumludur. Bilim kurulunun sağlıklı bir şekilde işleyişini sağlar. Otizm ve Müzik Yaz Okulu'na önerilen faaliyetlerin konferans, seminer, panel, çalıştay, atölye çalışması, davetli konuşmacı, vb. Yaz Okulu amacına uygun olup olmadığı hususunda bilim kurulu ve yürütme kurulu üyelerine danışarak karar verir. Gerekirse alt komisyonlar kurabilir. Düzenleme kurulu başkanı ve yürütme kurulu ile uyum içinde çalışır. Bilim kurulu başkanı yürütme kurulu tarafından belirlenir.

Bilim Kurulu

Akademik bir bakış açısı ile yaz okuluna dair önerileri değerlendirerek etkinlikte sunulmak, sergilenmek, yayımlanmak üzere kabul veya ret kararı verebilir. Bilim kuruluna bilim kurulu başkanı önerisiyle yürütme kurulu tarafından üye seçilir. Üyeler; akademik ve mesleki üretimleriyle Otizm ve Müzik temasına uygun oluşur *Düzenleme Kurulu*

Yaz Okulu'nun sağlıklı bir şekilde planlanması ve yürütülebilmesi amacıyla organizasyonla ilgili ağırlama, konaklama, tanıtım, araç-gereç temini, takdim, mekan tespiti ve sistem kurulumu, yeme-içme, sanal ortam kullanımı, harcama, muhasebe, yönlendirme, hizmet alımı vb tüm idari ve teknik işleri yürütür. Düzenleme kuruluna başkanının önerisi ve yürütme kurulunun onayıyla yeni üye alınabilir.

Danışman

Yaz Okulu'nun sağlıklı bir şekilde planlanması ve yürütülebilmesi amacıyla özellikle müzik eğitimi boyutunu ele alır, bilim kurulu ve düzenleme kurulu ile koordineli

Gönüldaşlık

Otizm ve Müzik yaz Okulu topluluğun en temel unsurlarından biri hiç kuşkusuz gönüldaşlardır. Her öğrenciye bir ihtiyaç halinde iki gönüldaş verilir. Gönüldaşlar; öncelikli olarak, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda okuyan veya mezun olanlar arasından tercih edilir.

Eğitimcilik

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda okuyan ve mezun olanlar eğitimci olarak toplulukta yer alabilirler.

Aileler

Yaz Okuluna aktif veya pasif olarak katılabilirler.

Program İçeriği

Öğrenciler; çalgı ve ses eğitimi, eşlikli çalma, koro, solfej, bahçede oyun ve dans, ritim ve müzik eğitimleri,

Aileler; konferanslar, koro, bahçede oyun ve dans, ritim ve müzik, beyin fırtınası, panel, fikir paylaşımları etkinliklerine katılırlar.

Etkinlikler

Açılış ve kapanış konserleri, konferanslar, söyleşiler, geziler etkinlik süresince ihmal edilmez.

Bütçe

Katılımcı aile ve öğrencilerden hiçbir şekilde ücret alınmaz

En Önemli Üç Hedef

OMYO konserlerini ülke ve yurt dışı geneline yaymak, Resmi bir okul olmak.

Ülke ve dünya genelinde rehber bir merkez olmak.

Bilim-Bilgi ve Beceri Üzerine

Otizm ve müzik söz konusu olduğunda; bilimden yeterince yararlanılmadığı, bilgi ve beceri eksikliğinin olduğu dile getirilirdi. “Bilim organize edilmiş bilgiler bütünüdür. Bilim gerçeği arama faaliyetidir. Bilim insan hayatına kolaylık sağlayan teknik buluşlardır. Bilim olayları anlama ve açıklama yoludur. Bilim elde bulunan sistemli bilgi bütününe katkıda bulunma faaliyetleridir. Bilimsel yöntemlerle toplanmış bilgilerin tümüdür. Gözlem yoluyla ve gözlemlere dayalı akli yürütme ile önce evrenle ilgili olguları sonra da bu olguları birbirine bağlayan yasaları bularak, geleceğin önceden kestirilmesini olanaklı kılma girişimidir. Bilim; dil, din, ırk ve çeşitli toplum özelliklerinden bağımsız bir insan faaliyetleridir” (Gökçe, 2004: 1).

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu çalışmaları bize bilgileri organize edebilme fırsatı sundu. Otizm ve müzik konusunu daha iyi anlayabilme, kavrayabilme, bilgileri organize edebilme fırsatları verdi. Veri toplama imkanlarımız oldu. Toplanan veriler; bilimsel çalışmalarda kullanıldı.

“Bilim adamı somut, soyut ve gelecekte olacak olan gerçeklerin her biriyle uğraşabilir” (Sönmez, 2010:2) Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğunda yer alan bilim kurulu üyeleri başta olmak üzere hemen her ilgili bilim insanı topluluk çalışmalarından yararlanarak yeni ve özgün çalışmalar yaptılar. “otizm ve müzik” somut olarak ortada idi ve gelecekte de hemen hiç gündemden düşmeyecek bir gerçeklikti.

Sönmez bilgiyi, “özne ile nesne arasında bağ kurma süreci ve bu sürecin sonucunda ortaya çıkan bir üründür. Bağ kurma algılama, anlama ve açıklama şeklinde olabilir” (2010: 2) diye açıklar. Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu çalışmaları bize algılama, anlama ve bu dünya ile bağ kurabilme fırsatları sunmuştur.

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğunda Edinilen Beceriler

Öğrenme ve yenilik becerileri, yaşam ve kariyer becerileri topluluğun tüm paydaşlarına kazandırdığı beceriler olarak görüldü. Genelde farklı öğrenen bireyler özelde ise otizmlili bireyler üzerinde eleştirel düşünme, analitik düşünme, problem çözebilme, iletişim kurabilme, dinleme, anlama, yaratıcılık, okuryazarlık, esneklik ve adapte olabilirlik, girişimcilik, sosyal ve kültürel etkileşim, liderlik, sorumluluk gibi beceriler topluluk paydaşlarınca edinildiği düşünülmektedir.

Liderlik

Otizm ve müzik yaz okulu topluluğu üyelerinin ortak özellikleri “aidiyetlik” duygularının son derece güçlü olmasıdır. Topluluk kurullarında özellikle yürütme kurulunda görev alanlar; otizmlili çocukları olan ailelerdir. Başkanlıklarını da ülkemizde adeta bir umut ışığı olan Buğra Çankır’ın babası Kemal Çankır yapmaktadır. Kemal Bey önemli bir liderdir. “Liderlik: bir grubu bir görevi başarmak için yönetme kavramıdır. Çoğu etkili lider ileri görüşlülük, bu görüş hakkında konuşabilme becerisi ve diğer insanları harekete geçirmek için ilham verme yeteneğine sahip olmaktadır” (Abeles vd., 1994: 181). Kemal Bey yaşadıkları ile; topluluğu idare edebilme, yönetebilme becerilerini daha da geliştirmiştir.

Otizm ve müzik yaz okulu topluluğu yeni liderler de yetiştirmekte; özellikle lisansüstü öğrenciler lider olarak sorumluluk almaktadırlar.

Ekip Çalışması

Otizm ve müzik yaz okulu topluluğunun başarısında grup kimliği kazanması vardır denilebilir. “1. Kendiliğinden oluşan gruplar, 2. Belirli gereksinimler çerçevesinde bilinçli talep ve eğilimlerle ortaya çıkan gruplar” (Doğan, 2010: 103) vardır. Topluluk; bilinçli olarak ve belli eğilimler içinde oluşmuştur.

Networking Ağ Kurma

Otizm ve müzik yaz okulu topluluğu yeni ve özgün bir ağ oluşturma amacındadır. Daha hiç düşünülmeyen ve denenmeyen bir eğitim modeli geliştirme, bu modelle ilgili tüm kişi, kurum, kuruluşları belli bir ağ içerisinde tutma geleceğe önemli bir yatırım olarak görülmektedir.

Özgeci Davranış

Üniversitelerin en önemli amaçları arasında topluma katkı sağlayıcı çalışmaların yapılması vardır. Bu nedenle her üniversite sosyal sorumluluk projelerini destekler. Öğrenci toplulukları kurar. Sivil toplum kuruluşları ile iletişim halinde olur.

“Herhangi bir biçimde ödüllendirilme beklentisi (belki iyi bir şey yapmış olmanın verdiği duygu dışında) olmaksızın bir başkasına yardım etme özgeci davranış adını alır” (Göktaş, 2004: 103). Otizm ve müzik yaz okulu topluluğu üyelerinin tamamı bir beklenti içinde değildir. Duygu yoğunluğu yeterli olabilmektedir.

Sosyal Etki ve Güç

Müziğe yetenekli otizimli öğrenciler ve ailelerin varlıkları uzun yıllar mesleki müzik eğitim veren kurumlarca göz ardı edildi. Müzik öğretmeni yetiştirme işinde de, programlarımızda da yeterince bu konu yer almadı.

Bu aile ve öğrenciler deyim yerinde ise iğne ile kuyu kazarak kendilerini ifade edebilme yolunda gayretle çalıştılar. “Diğer insanların söylediklerinin, eylemlerinin ya da yalnızca varlıklarının, düşüncelerimiz, duygularımız, tutum ve davranışlarımız üzerinde etkisi” (Aronson vd., 2012: 30). Sosyal etki olarak tanımlanır.

Bu aile ve çocuklar; söylemleri, eylemleri, varlıkları ile toplumun her kesimini etkilediler, etkilemeye de devam ediyorlar.

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğunda kariyer planlama önemli bir alan oldu. Gönüldaşlardan bazıları bilimsel çalışmalarını bu alana yönlendirdiler. Akademik hayatlarını bu alanda sürdürme kararı aldılar. Özel müzik evleri açtılar ve otizimli çocuklar üzerinde uzmanlaşmaya başladılar.

Gelecekte; robot öğretmenler, hibrit öğretim, sanal sınıf, araçlarda teknolojik ilerleme, daha fazla hastalık, iklim sorunları, ezberlemek yerine farklı yaklaşımlar, teknoloji çok daha entegre, teknolojiyi etkili kullanmak öğretmenler için en önemli beceri olacaktır. Topluluk içinde konuşulan konular atasında bu başlıklarda var.

Topluluk öz eleştirisi sürekli yapıyor. Anketler, görüşmeler, yüz yüze ve çevrimiçi yapılan toplantılarda hemen her detay görüşülüyor.

Tüm bu gelişmeler ve açıklamalar doğrultusunda öneriler;

Mesleki müzik eğitimi kurumlarında otizimli öğrenciler hakkında daha fazla bilimsel ve sanatsal etkinlikler yapılmalı. Ortaokul ve lise programları olan konservatuvarlara özel bir alan açılmalı ve eğitim seminerleri, konferanslar, konserler yolu ile bilgilendirme etkinlikleri yapılmalı.

Yetenek sınavları başta olmak üzere otizm ve müzikle ilgili hemen her başlık için alt komisyonlar oluşturulmalı.

Mesleki müzik eğitim veren kurumlarda; Girişimcilik, gönüllülük çalışmaları, kariyer planlama gibi derslerde otizm ve müzik konusu ele alınmalı, örneklerle rehberlik verilmeli.

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu çalışmaları hakkında bilgilendirici yayınlar yapılmalı.

Otizm ve Müzik Yaz Okulunun önemli bir veri kaynağı olduğu; deneysel çalışmalar dahil birçok bilimsel çalışmanın yapılabileceği bilgisi ve fırsatı olduğu sürekli gündem de tutulmalı.

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu kurumsallaşma temelli incelenmeye devam edilmeli.

Otizm ve Müzik Yaz Okulu Topluluğu kurumsallaşmasının ve çalışmalarının amatör, genel ve profesyonel müzik eğitimi ilgilendirdiği, farklı öğrenenler, gönüllük, kurumsallaşma ve müzik eğitimi konularında

çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmeli ve ilgililerle sürekli paylaşılmalıdır.

“Otizm ve Müzik Eğitimi” konulu sertifika programları geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Abeles, H.F., Hoffer, C.F., Klotman, R.H., (1994). Foundations of Music Education, An Imprint of Macmillan Publishing Company, New York.

Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M. (2012). Sosyal Psikoloji, Kaknüs Yayınları, İstanbul.

Doğan, İ. (2010). Sosyoloji, Pegem Akademi, Ankara.

Gökçe, B. (2004). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Savaş Yayınevi, Ankara.

Göktaş, R. (2004). *Özgeci Davranış*, Sosyal Psikoloji, Editör: Sezen Ünlü, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, No:826, Eskişehir Sönmez, V. (2010). Bilim Felsefesi, Anı Yayıncılık, Ankara.

<http://otizmuzikokulu.com> (10.10.2023, saat, 09.00)